

Περιστασιακές δοκιμασίες και βάσανα

/ Γενικά

Στον ανθρώπινο βίο, υπάρχουν και περιπτώσεις, κατά τις οποίες προκύπτουν τρόποι ζωής, που βιώνονται ως δοκιμασίες ή βάσανα. Ένας θάνατος προσφιλούς προσώπου, μία ασθένεια με διαδρομή βασανιστική, για το πρόσωπο που πάσχει, μία οικονομική καταστροφή ή κάτι άλλο σχετικό πάντοτε με μία από τις πολλές κατηγορίες των ανθρώπινων βασάνων, το οποίο όμως δεν ταυτίζεται απόλυτα με ένα ισόβιο μαρτύριο.

Στις τελευταίες αυτές περιπτώσεις φαίνε-ται να διακυβεύεται η συνολική ύπαρξη του ανθρώπου αλλά κάποια στιγμή η κατάσταση αυτή αλλάζει και το βαρύ νέφος

μίας κουρα-στικής δοκιμασίας διαλύεται.

*

Αυτές οι περιστατικές δοκιμασίες ονομά-ζονται από τους πατέρες της Εκκλησίας «επιφορές», επειδή προκύπτουν αιφνίδια και απρόσμενα και βρίσκουν τον πνευματικό αγωνιστή ανέτοιμο να αντιμετωπίσει τέτοιες καταστάσεις. Αυτές οι αιφνίδιες δοκιμασίες έχουν κατά τους Πατέρες το δικό τους παι-δαγωγικό νόημα. Ποιό είναι αυτό το νόημα;

Ο πατερικός λόγος εκτιμά ότι αυτές οι αιφνίδιες επιφορές, όπως ένας αιφνίδιος θά-νατος ή ένα απρόσμενο τροχαίο ατύχημα, υποχρεώνουν το χριστιανό αγωνιστή να μπει σ' ένα αγώνα για τον οποίο δεν είχε προετοιμασθεί και πρέπει, συχνά σε μία στιγμή μέσα, να συνειδητοποιήσει μία δοκιμασία που απαιτεί μεγάλη ισχύ ψυχικών δυνάμεων, που αυτήν την κρίσιμη ώρα δεν την έχει. Μία τέ-τοια λοιπόν δοκιμασία έχει μεγαλύτερη παι-δαγωγική αξία, κατά τους Πατέρες, από μία, έστω και σκληρή, άσκηση στην οποία επιδίδε-ται κάποιος πιστός εκούσια για την πνευμα-τική του πρόοδο. Η εκούσια άσκηση είναι στη διάθεση του αγωνιζόμενου να προγραμματισθεί κατά το μέτρο της προαίρεσής του και των πνευματικών του δυνατοτήτων. Το ακού-σιο όμως, καθώς αιφνιδιάζει, προκαλεί αφ' εαυτού, στον πνευματικό αγωνιστή, την διά-θεση μίας αρνητικής αντίδρασης και απώθησης της δοκιμασίας που τον αιφνιδίασε. Τότε ακριβώς το βάρος της αιφνίδιας αυτής δοκι-μασίας γίνεται αβάσταχτο και άφιλο! Δεν συμφιλιώνεται εύκολα ο πάσχων χριστιανός με τη δοκιμασία αυτή.

Στο σημείο αυτό «παρεμβαίνει» ο Μ. Βα-σίλειος για να δώσει τη δική του σοφία επι-γραμματικά: «Εκούσιον ποιήσατε το κατηναγκασμένον». Πόσο εύκολο όμως είναι να περάσει ο πληττόμενος πιστός με μία αιφνί-δια δοκιμασία από το ακούσιο στο εκούσιο;

Πρόκειται εδώ για μία περίπτωση κατά την οποία ο πιστός θα χρειασθεί να κάνει την υπέρβαση του θελήματός του και να παραδώσει το πρόβλημά του στο θέλημα του Θε-ού. Εφόσον οι επιφορές -οι αιφνίδιες δοκι-μασίες και τα απρόσμενα βάσανα-αποτε-λούν παραχώρηση της αγάπης του Θεού για μία αναβάθμιση της πνευματικής δυναμικής του πιστού, πρέπει η σκέψη του να επιστρέφει στη νύχτα της Γεθημανής και να ακολου-θήσει το παράδειγμα του θεανθρώπου Ιησού, ο οποίος έκανε την υπέρβαση αυτή με την υπακοή του όχι στο δικό του θέλημα αλλά στο θέλημα του Θεού· «πλην ουχ ως εγώ θέλω αλλ' ως συ»!

*

Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο αγωνιζόμενος πιστός, να περάσει από το

ακούσιο στο εκούσιο, είναι μία κρίσιμη στιγμή αναμέτρησης των πνευματικών του δυνάμεων με τον εαυτό του! Σε μία τέτοια κρίσιμη στιγμή πολλοί χριστιανοί προτιμούμε την ταύτισή μας με το εκούσιο, με το δικό μας θέλημα, και διολισθαίνουμε στη θεοδικία και σε άλλα επι-χειρήματα για να θεωρήσουμε τον εαυτό μας αδικημένο από τον Θεό! Αλλά ο θεοφιλής πι-στός, ο ακόλουθος του Χριστού στο μαρτυρι-κό μονοπάτι του Γολγοθά, επικεντρώνει τον καθημερινό του αγώνα στο να περνάει από το δικό του θέλημα στο θέλημα του Θεού. Γι' αυτό σε κάθε δύσκολη στιγμή μίας δοκιμα-σίας σκληρής θα ειπεί το λόγο του Ιώβ: «Ο Κύριος έδωκε και ο Κύριος αφείλετο» ή όπως είπε Γέρων: «Δόξα τω Θεώ τω εν φαρμάκοις στρυφνοίς την υγείαν ημίν προσάγοντι».

(Ιωάννου Κ. Κορναράκη, Το μαρτύριο κλειδί της Βασιλείας των Ουρανών, εκδ. Αρχονταρίκι, σ. 107-112)